

FutureXchange AS' innspill til Regjeringens nye digitaliseringsstrategi -

FutureXchange AS (FXC) er et norsk fintech-opstartsselskap som utvikler en innsikts- og transaksjonsplattform som mer effektivt skal tilføre ambisiøse og innovative unoterte selskaper relevant kapital og kompetanse. Plattformen selskapet utvikler søker å redusere risiko og forenkle prosesser knyttet til planlegging og gjennomføring av selskapshendelser, herunder transaksjoner). Vårt selskap er et resultat av ny teknologi og tilgjengeliggjøring av nye data som skaper nye muligheter for forenkling og effektivisering. Vårt samfunnsoppdrag er å redusere risiko gjennom bedre innsikt slik at det tilføres mer likviditet til de innovative og ambisiøse selskapene som skaper morgendagens arbeidsplasser.

Innsikt i eierskap – besparelser på titalls milliarder kroner

En stadig større andel av verdiskapningen skjer i unoterte selskaper. Denne uken bestemte Norges Bank at Statens pensjonsfond utland også kan investere i unoterte aksjer med denne begrunnelse.

I dag har ikke investorer, myndigheter, tjenesteytere eller allmenheten tilgang på eierskapsinformasjon i sanntid. Dette skaper betydelige tillitsutfordringer som denne høsten er aktualisert i forbindelse med de pågående habilitetssakene. Verifiserbar og god selskapsinnsikt er tillitsbyggende og kapitalutløsende. Det er viktig å vite hvem man investerer sammen med.

Per 30. september 2023 finnes det 397 622 selskaper som kvalifiserer for å registrere sine aksjeeieropplysninger i en aksjeeierbok i henhold til aksjeloven § 4-5. Mange av disse har sine aksjeeieropplysninger i et Excel-ark liggende på en lokal computer. Kanskje oppdatert, men i hvert fall ikke tilgjengelig. Selskapene rapporterer i dag kun aksjeeierskap en gang i året til Skatteetaten, og derfor er ikke oversiktene oppdatert.

FXC har siden 2021 samarbeidet med Brønnøysundregistrene om et innovasjonsprosjekt støttet av Norges Forskningsråd og Innovasjon Norge for aksjebok i fagsystem koblet til en distribuert infrastruktur for aksjeeierprotokoller. På NOKIOS Konferansen på NTNU i Trondheim ble det vellykkede resultatet av innovasjonsprosjektet presentert for få uker siden. Der ble det, for første gang i verden, gjennomført en kapitalnedsettelse i offentlig distribuert infrastruktur for aksjeeierprotokoller. Se:

<https://youtu.be/6rhpqq7bDgY?si=lnYVkuWybb6DNNiw>

Det foreligger altså nå en løsning på utfordringen og ikke minst svar på Stortingets anmodningsvedtak om det samme fra 2014. Når alle landets bedrifter benytter slik godkjent elektronisk fagsystem koblet til Brønnøysundregistrene vil eierskapsinformasjon i alle norske selskaper være tilgjengelig i sanntid. Dette vil gi trygghet, enkelhet og kontroll. Ikke bare for myndighetene, men for selskapene, investorer og allmenheten ellers. Et offentlig tilgjengelig og til enhver tid oppdatert eierskapsregister

er den viktigste grunnforutsetningen for et godt og oppdatert register over reelle rettighetshavere. Og det gir de rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven det viktigste verktøyet – med unntak av et nasjonalt PEP register – de i dag mangler for å ivareta sine plikter.

Aksjeeierinnsikt koblet sammen med register for reelle rettighetshavere samt PEP-register (PEP= Politisk eksponerte personer), skaper enorme effektiviseringsgevinster for myndigheter og næringsliv. Potensialet er besparelser på titalls av milliarder kroner pr. år. Verifiserbar og god selskapsinnsikt er dessuten tillitsbyggende og kapitalutløsende. Det er nemlig viktig å vite hvem man investerer sammen med.

Når løsningen på utfordringene knyttet til eierskapsinnsikt, finnes er det nå til slutt opp til regjeringen å bestemme om slik effektiviseringsgevinst skal utløses. Vi foreslår at dere tar dette inn som del av en digitaliseringsstrategi. En realisering krever også å gjøre nødvendige justeringer i forskrift og Verdipapirsentralloven som pålegger alle selskaper å benytte godkjent fagsystem for aksjeeierprotokoller som er koblet mot Brønnøysundregistrene i sanntid.

Vi forventer det vil kan skje nå som løsningen er klar og gevinstene er såpass opplagte.

Tilrettelegging av deling av data

Deling av data til og fra offentlige registre er en nødvendighet som regjeringen bør prioritere høyt. Tilgang på ny relevant data for fagsystemer som FutureXchange, betyr ny innsikt som kan bidra til verdiskapningen ved å skape forbedrete eller nye produkter og tjenester. Det offentlige sitter ofte på autoritative og verifiserbare datakilder som har betydelige verdier for næringslivet om de tilgjengeliggjøres (og gjerne i sanntid). Innsikt bør deles med næringslivets fagsystemer. Data bør alltid kunne deles uavhengig sektor. Dette burde være en høy prioritert da data danner grunnlag for ny verdiskapning i offentlig så vel som privat sektor.

Kun et fåtall selskaper i dag benytter en verdipapirsentral, som i Norge i praksis er VPS. VPS selger innsiktsinformasjon og tjener godt på det. En optimal innsikt i norske virksomheter ville være en løsning som ikke skiller mellom om selskapet er registrert i VPS eller ikke, og som gir mulighet til å undersøke eierskap på tvers av alle selskaper, inkludert historiske eierskap. Med Brønnøysundregistrenes løsning vil dette kunne være mulig, men forutsetter nødvendig lovgivning.

For selskaper som benytter verdipapirsentral til føring av sitt eierskapsregister, finnes det allerede elektroniske løsninger som kan bidra til ønsket åpenhet gjennom regelverksendringer. Det er viktig at reglene om innsyn i allmennaksjeloven og verdipapirregisterloven når det gjelder aksjeeierskap, til sammen gir økt åpenhet om eierskap, og uten at innsynet de facto begrenses av betalingsevnen. En lovpålagt kobling mot Brønnøysunds distribuerte infrastruktur for aksjeeierinformasjon med regelmessig utveksling av eierskapsinformasjon vil kunne sikre slik åpenhet og allmenn tilgang på eierskapsinformasjon gjennom Brønnøysundregistrenes løsning som vil tillate private aktører å hente ut data med den hensikt å lage innsiktstjenester i sitt fagsystem. Brønnøysundregistrene har mye erfaring på dette området. En naturlig del av en balansert digitaliseringsstrategi bør etter vår erfaring være at Brønnøysundregistrene får mandat til å sikre god forvaltning og tilgjengeliggjøring av offentlige data (finansdata, foretaksdata, bærekraftsdata osv.) med mål om å bidra til økt innsikt, forenkling, og innovasjon.

Det som utvikles av kildekode av det offentlige bør være åpent og gjøres tilgjengelig for alle. Det gjelder også data som samles inn av det offentlige. Slikt leder til både verdiskapning og besparelser for alle. Derfor bør det i større grad instrueres å benytte åpen kildekode og desentraliserte løsninger.

Den nye strategien bør derfor etter vår mening innehold datadeling som et viktig område som adresseres. Det må være klare mandater, slik at handling følger ord.

Interaktiv samhandling

Vi mener Norge har et stort potensial i å satses på mer effektiv digital samhandling mellom næringslivets aktører og myndighetene. Vi ser tydelig behov for dette i forbindelse med selskapstransaksjoner og andre selskapshendelser. Dette bør prioriteres høyt, og vi forventer at ny versjon av Altinn vil prioriteres for bl.a. dette formål.

Den nye digitaliseringsstrategien bør på en bedre måte balanseres. Næringslivets behov for forenkling og innsikt bør også tydelig frem og prioriteres i den nye digitaliseringsstrategien. Hvordan strategien kan bidra til innovasjon og nyskapning i næringslivet ved å gjøre samhandlingen med det offentlige mer effektivt eller data mer tilgjengelig er to sentrale områder vi mener bør adresseres. Et av hovedmålene med digitaliseringsstrategien bør være å tilrettelegge for innovasjon og nyskapning, samtidig som alle tiltak bør bygge opp under målet om å styrke Norges rolle i det europeiske og globale markedet.

Det bør etter vår mening formuleres en offentlig digitaliseringsportefølje som defineres og følges opp, og hvor ansvarsavgrænsningen er tydelig. Det bør være klart hva som skal tilbys av offentlig infrastruktur v.s. hva næringslivet skal løse. Det bør skapes effektiviserende løsninger på tvers av sektorene og data bør tilbys for videreforedling av både det offentlige og det private markedet.

En solid digitaliseringsstrategi som er balansert i forhold til innbyggere og næringsliv vil styrke Norges rolle i Europa og globalt.

Lykke til med digitaliseringsstrategien.

Med vennlig hilsen,

Nicolai Prydz
Daglig leder
FutureXchange AS